

บทที่ 4

บทวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด และบทบาทขององค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

พิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด (Protocol IV on Blinding Laser Weapons 1995) ซึ่งเป็นพิธีสารภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 (The 1980 United Nations Convention on Prohibition or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May be Deemed to be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects) เป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศฉบับแรกที่มีขึ้นเพื่อใช้ในการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดโดยเฉพาะ แต่เนื่องจากระยะเวลาที่ค่อนข้างจำกัดของที่ประชุมในการพิจารณาจัดทำพิธีสาร ทำให้พิธีสารฉบับนี้ขาดความชัดเจนในข้อกำหนดและขาดมาตรการบางประการที่ควรจะมี ซึ่งบทนี้ผู้เขียนมุ่งจะศึกษาถึงปัญหาความไม่ชัดเจนในข้อกฎหมายนั้นๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบกับอนุสัญญาที่ออกมาห้ามใช้อาวุธบางประเภท ในส่วนสุดท้าย จะกล่าวถึงบทบาทขององค์การระหว่างประเทศที่มีส่วนผลักดันให้เกิดพิธีสารฉบับที่ 4 นี้ รวมทั้งบทบาทในฐานะเป็นผู้ตรวจตราการดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

4.1 ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหความไม่ชัดเจนของกฎหมายระหว่างประเทศ

4.1.1 ปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมาย

ปัญหาของความไม่ชัดเจนของกฎหมายนับว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการนำกฎหมายไปบังคับใช้ ซึ่งอาจเกิดการตีความข้อกฎหมายที่แตกต่างกัน หรืออาจมีการอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายในการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมาย ในส่วนของพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด มีข้อพิจารณาถึงความไม่ชัดเจนของกฎหมายดังต่อไปนี้

4.1.1.1 ปัญหาเรื่องคำนิยาม

คำนิยามที่ปรากฏในพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดคงมีเพียงคำนิยามของคำว่า “ตาบอดอย่างถาวร” (permanent blindness) เท่านั้นที่มีความหมายว่าอย่างไร แต่หากเราพิจารณาถึงบทบัญญัติที่กำหนดในพิธีสารจะพบว่า มีคำบางคำที่ควรจะต้องกำหนดถึงคำนิยามให้ชัดเจน ดังนี้

มาตรการที่เหมาะสม

คำว่า “มาตรการที่เหมาะสม” (feasible precautions) ที่ปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ที่กำหนดให้รัฐต้องมีมาตรการที่เหมาะสมในการหลีกเลี่ยงอาการตาบอดที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ระบบเลเซอร์ แต่ประเด็นปัญหาคือว่า อะไรคือมาตรการที่เหมาะสม แล้วมาตรการที่เหมาะสมจะต้องมีการปฏิบัติอย่างไรบ้าง โดยมาตรฐานของแต่ละประเทศในการให้มีมาตรการที่เหมาะสมอาจมีความแตกต่างกันได้ หากเราพิจารณาเปรียบเทียบกับพิธีสารฉบับที่ 3 ว่าด้วยการห้ามหรือการควบคุมการใช้ระเบิดเพลิง ค.ศ. 1980 (Protocol III on Prohibitions or Restrictions on the Use of Incendiary Weapons 1980) ข้อ 1 ย่อหน้าที่ 5 มีการกำหนดให้คำนิยามของคำว่า “ มาตรการที่เหมาะสม ” ไว้ดังนี้¹

“ มาตรการที่เหมาะสม คือ มาตรการทั้งหลายซึ่งสามารถปฏิบัติได้หรือเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ขณะนั้น รวมตลอดถึงหลักมนุษยธรรมและข้อพิจารณาทางการทหาร “

ตามคำนิยามดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การคำนึงถึงมาตรการที่เหมาะสมนั้นต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ หลักมนุษยธรรมและหลักการทางการทหาร ซึ่งจะทำให้

¹ Article 1 paragraph 5 of Protocol III on Prohibitions or Restrictions on the Use of Incendiary Weapons 1980

“ Feasible precautions are those precautions which are practicable or practically possible taking into account all circumstances ruling at the time, including humanitarian and military considerations.”

เกิดการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน แม้จะมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ไม่น่าจะมีมาตรฐานที่ต่างกันมากนัก

อาวุธเลเซอร์และระบบเลเซอร์

ถ้อยคำเกี่ยวกับเลเซอร์ที่ปรากฏในพิธีสารฉบับที่ 4 มีอยู่ 2 คำ คือ คำว่า “อาวุธเลเซอร์” (laser weapons) และคำว่า “ระบบเลเซอร์” แต่มิได้มีการกำหนดว่า การใช้เลเซอร์ในลักษณะใดถึงจะเรียกว่าเป็นอาวุธเลเซอร์ และระบบเลเซอร์มีความหมายครอบคลุมถึงการใช้เลเซอร์ในลักษณะใดบ้าง

ในประเด็นเรื่องคำนิยามนี้ กฎหมายของประเทศออสเตรเลียเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1998 ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า “อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด” ว่าหมายความถึง อาวุธที่ถูกออกแบบมาเป็นพิเศษ เพื่อการสู้รบเพียงอย่างเดียวหรือเพื่อการสู้รบด้วยนั้น ผ่านทางแสงเลเซอร์เป็นเหตุให้เกิดการตาบอดอย่างถาวรต่อตาเปล่าหรือดวงตาที่ใส่อุปกรณ์เพื่อการมองเห็นที่ชัดเจนขึ้น โดยการกำหนดคำนิยามเช่นนี้ เป็นการกำหนดตามบทบัญญัติข้อ 1 ของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ดังที่ผู้เขียนได้อธิบายไปแล้วในบทที่ 3 อย่างไรก็ตาม กฎหมายของประเทศออสเตรเลียก็มิได้มีการให้ความแตกต่างระหว่างอาวุธเลเซอร์กับระบบเลเซอร์ทางการทหารที่ขอบด้วยกฎหมายแต่ประการใด

หากเราพิจารณาเปรียบเทียบกับอนุสัญญาหรือพิธีสารที่ออกมาควบคุมการใช้อาวุธประเภทอื่น จะเห็นได้ว่า อนุสัญญาหรือพิธีสารเหล่านั้นจะมีการให้คำนิยามที่ชัดเจนว่าอาวุธที่ต้องห้ามตามอนุสัญญาหรือพิธีสารนั้นมีความหมายถึงอาวุธที่มีลักษณะอย่างไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิธีสารฉบับที่ 3 ว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้ระเบิดเพลิงชนิดต่างๆ ค.ศ. 1980 (Protocol III on Prohibitions or Restrictions on the Use of Incendiary Weapons 1980) ได้ให้คำนิยามของคำว่า “ระเบิดเพลิง” หมายถึง อาวุธหรือยุทธปัจจัยใดๆก็ตามที่ถูกออกแบบมาตั้งแต่แรกให้เกิดการระเบิดต่อเป้าหมายหรือเป็นเหตุให้เกิดการเผาไหม้อย่างรุนแรงต่อบุคคล ตลอดจนการกระทำในลักษณะของการติดไฟ ความร้อน หรือทั้งหมด ที่ผลิตโดยปฏิกิริยาทางเคมีของสารและเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย “ นอกจากนี้ยังมีการยกตัวอย่างของการใช้ระเบิดเพลิง

ในลักษณะต่างๆ ไปด้วย จึงทำให้เกิดความชัดเจนว่า ระเบิดเพลิงชนิดใดที่ถูกห้ามตามพิธีสารฉบับนี้² หรือ

ในอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมี และว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้ ค.ศ. 1993 (The Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Chemical Weapons and Their Destruction 1993) ได้ให้คำนิยามของ “อาวุธเคมี” ไว้ในข้อ 2 ว่า

“อาวุธเคมี หมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายสิ่งรวมกัน ดังต่อไปนี้

² Article 1 of Protocol III on Prohibitions or Restrictions on the Use of Incendiary Weapons 1980

“ 1. ‘Incendiary weapon’ means any weapon or munition which is primarily designed to set fire to objects or to cause burn injury to persons through the action of flame, heat, or a combination thereof, produced by a chemical reaction of a substance delivered on the target.

- (a) Incendiary weapons can take the form of , for example, flame throwers, fougasses, shells, rockets, grenades, mines, bombs and other containers of incendiary substances.
- (b) Incendiary weapons do not include:
 - (i) Munitions which may have incidental incendiary effects, such as illuminants, traces, smoke or signaling systems;
 - (ii) Munitions designed to combine penetration, blast or fragmentation effects with an additional incendiary effects, such as armour-piercing projectiles, fragmentation shells, explosive bombs and similar combined effects munitions in which the incendiary effect is not specifically designed to cause burn injury to persons, but to be used against military objectives, such as armoured vehicles, aircraft and installations or facilities.”

(เอ) สารเคมีพิษ และสารที่ใช้ผลิตสารเคมีพิษ เว้นแต่กรณีที่มีเจตนาเพื่อความมุ่งประสงค์ที่ไม่ได้ห้ามไว้ภายใต้อนุสัญญาฯนี้ ตราบใดที่ชนิดและปริมาณของสารเคมีเหล่านั้นสอดคล้องกับความมุ่งประสงค์ดังกล่าว

(บี) ยุทธปัจจัยและอุปกรณ์ที่ออกแบบโดยเฉพาะเพื่อก่อให้เกิดความตายหรืออันตรายอื่นโดยอาศัยคุณสมบัติที่เป็นพิษของสารเคมีพิษเหล่านั้นที่ระบุไว้ในอนุวรรค (เอ) ซึ่งอาจถูกปล่อยออกมาเมื่อมีการใช้ยุทธปัจจัยและอุปกรณ์เช่นว่า

(ซี) เครื่องมือใดที่ออกแบบโดยเฉพาะเพื่อใช้เกี่ยวเนื่องโดยตรงกับการใช้ยุทธปัจจัยและอุปกรณ์ที่ได้ระบุไว้ในอนุวรรค (บี) “ เป็นต้น

4.1.1.2 ปัญหาเรื่องการห้าม

ข้อ 1 ของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดกำหนดห้ามการใช้และการโอนซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาเป็นพิเศษที่ทำให้ตาบอด การที่พิธีสารมีข้อกำหนดที่ค่อนข้างแคบคือจำกัดเฉพาะอาวุธ “ ที่ถูกออกแบบมาเป็นพิเศษ” เท่านั้น ทำให้อาวุธเลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาเพื่อทำให้ตาบอดชั่วคราว (temporary blindness) หรือ อาวุธเลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาเพื่อทำให้ตาบอด (dazzle) ไม่ต้องห้ามตามพิธีสารฉบับนี้ ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วอาวุธเลเซอร์ที่มีความสามารถในการทำให้ตาบอดชั่วคราวหรือทำให้เกิดการตาบอดนั้น มีพลังงานและศักยภาพมากเพียงพอที่จะทำให้เกิดการตาบอดเช่นกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ดวงตาสัมผัสกับแสงเลเซอร์ระหว่างระหว่งแหล่งกำเนิดเลเซอร์กับเป้าหมาย และเงื่อนไขทางสภาพอากาศเป็นสำคัญ³ ดังตัวอย่างกรณีอาวุธเลเซอร์ที่ผลิตโดยประเทศจีน คือ The ZM – 87 เป็นอาวุธเลเซอร์ที่บริษัทผู้ผลิตให้อธิบายถึงคุณสมบัติว่า มีความสามารถทำให้ดวงตาพร่ามัวได้⁴ เป็นต้น

³ Markus C.Zockler, “Commentary on Protocol IV on Blinding Laser Weapons”, *Yearbook of International Humanitarian Law*, Vol.1, 1998,p. 335

⁴ Lisa A. Small, “Blinding Laser Weapons: It is time for the International Community to take off its blinders”, Available from: http://www.icltd.org/laser_weapons.htm [March 2002]

นอกจากนี้ หากข้อห้ามตั้งอยู่บนเฉพาะหลักการของ “การออกแบบมาเป็นพิเศษ” เพียงประการเดียวแล้ว เป็นไปได้ที่จะไม่มีอาวุธเลเซอร์หรือระบบเลเซอร์ที่ใช้ในทางการทหารใดในปัจจุบันที่สามารถแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า “ถูกออกแบบมาเป็นพิเศษ” เพื่อวัตถุประสงค์ของการทำให้ตาบอดอย่างถาวร⁵

ประเด็นข้อพิจารณาต่อมาก็คือ อาวุธเลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาเป็นพิเศษนี้ ต้องเป็นอาวุธที่ “เป็นเหตุให้เกิดการตาบอดจนไม่อาจกลับคืนมาได้ดั้งเดิม “ ซึ่งผลของการกระทำ (object) คือผลของการใช้เลเซอร์จะเป็นกรณีที่เกิดต่อบุคคล ดังนั้น หากเป็นกรณีอาวุธเลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาเอ้ใช้ในการโจมตีเป้าหมายแต่อาจส่งผลให้บุคคลเกิดการตาบอดได้นั้น จะถูกยกเว้นจากข้อห้ามของพิธีสารฉบับนี้ ตัวอย่างเช่น กรณีของอาวุธเลเซอร์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา กำลังดำเนินการพัฒนา เป็นอาวุธเลเซอร์ที่ต้องการนำไปติดตั้งบนอากาศยานต่อสู้ (fighter aircraft) รุ่น The F35 Joint Strike Fighter ผลิตโดยบริษัท Lockheed Martin and Raytheon ซึ่งเป็นอาวุธเลเซอร์ที่มีกำลังสูงและมีพลังงานมากพอที่จะทำให้บุคคลที่อยู่ภาคพื้นตาบอดได้ หากอยู่ในรัศมีของแสงเลเซอร์⁶ แต่เนื่องจากอาวุธเลเซอร์ชนิดนี้ถูกออกแบบมาเพื่อโจมตีเป้าหมายที่เป็นวัตถุ เช่น อุปกรณ์การสื่อสาร (communication lines) ถังเก็บเชื้อเพลิง (fuel tanks) เป็นต้น อาวุธเลเซอร์ชนิดนี้จะไม่อยู่ภายใต้ข้อห้ามของพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดแต่อย่างใด

ข้อ 1 ของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดได้กำหนดต่อไปอีกว่า การตาบอดที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องเกิดต่อ “ตาเปล่า” (naked eye) หรือ “ดวงตาที่ใส่อุปกรณ์ที่ทำให้ตามองเห็นชัดเจนขึ้น” (the eye with corrective eyesight devices) ซึ่งในที่นี้คือ คอนแทคส์เลนส์ หรือแว่นตา แต่หากเป็นกรณีของการโจมตีทหารขณะที่ใช้อุปกรณ์ประเภท กล้องส่องทางไกล กล้องส่องที่มีลักษณะเหมือนกล้องเรือดำน้ำ (periscopes) หรือ กล้องโทรทรรศน์ (telescopic sights) ก็จะไม่อยู่ภายใต้ข้อห้ามของพิธีสารฉบับนี้⁷

⁵ Jeffery S. Morton, “ The Legal Status of Laser Weapons That Blind,” *Journal of Peace Research* Vol.35 No.6 1998, p. 702.

⁶ Norm Dixon, “United States: Laser beam may blind people,” [Online] Available from: <http://www.greenleft.org.au/back/2002/502/502p16b.htm> [2003, July 18]

⁷ Burrus M. Carnahan and Marjorie Robertson, “The Protocol on Blinding Laser Weapons: A New Direction for International Humanitarian Law,” [Online] *The American*

นอกจากนี้ พิธีสารกำหนดเฉพาะการตาบอดที่เกิดจากการใช้อาวุธเลเซอร์เท่านั้น ซึ่งจะไม่ครอบคลุมไปถึงกรณีการใช้อาวุธชนิดอื่นที่ทำให้ตาบอดที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

พิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด มีพื้นฐานมาจากความห่วงใยของประชาคมระหว่างประเทศที่เป็นกังวลต่อการที่พลรบและพลเรือนจะต้องทนทุกข์ทรมานจากอาการตาบอดอย่างถาวรซึ่งเป็นผลมาจากการเกิดข้อพิพาททางอาวุธขึ้น ซึ่งในขณะที่มีการประชุมเจรจาจัดทำร่างพิธีสารฉบับที่ 4 นี้ บางประเทศเช่น ประเทศเม็กซิโก ประเทศเอกวาดอร์ ประเทศอิหร่าน⁸ และประเทศฝรั่งเศส ได้เสนอให้มีการห้าม “ การตาบอดเป็นวิธีหรือยุทธวิธีในการทำสงคราม ” (blinding as a method of warfare)⁹ ซึ่งจะทำให้ครอบคลุมถึงการตาบอดที่เกิดจากการใช้อาวุธทุกประเภทไม่เฉพาะจากอาวุธเลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาเป็นพิเศษให้ตาบอดเท่านั้น แต่ข้อเสนอนี้ได้ถูกคัดค้านเป็นอย่างมากจากประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษที่เป็นกังวลว่า ถ้าหากมีการห้ามการตาบอดเป็นวิธีหรือวิธีทางในการสู้รบแล้ว จะนำมาสู่ประเด็นของ “เจตนา” และพลรบอาจถูกแจ้งข้อหาในฐานะเป็นอาชญากรสงคราม หากทำให้ปัจเจกชนต้องตาบอดโดยบังเอิญ แม้บางประเทศอย่างประเทศเยอรมันนี้จะได้อธิบายว่า ข้อยกเว้นจากการใช้เลเซอร์ที่ชอบด้วยกฎหมายแล้วเป็นเหตุให้เกิดการตาบอดโดยบังเอิญหรือไม่ได้ตั้งใจนั้น ได้ถูกยกเว้นแล้วโดยข้อ 3 ของพิธีสาร และประชาคมระหว่างประเทศควรต้องพิจารณาในประเด็นที่พลรบของตนจะต้องตกเป็นเหยื่อของอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดมากกว่าการที่จะถูกกล่าวหาว่าเป็นอาชญากรสงคราม¹⁰ ข้ออธิบายนี้อาจไม่เป็นผลแต่อย่างใด จึงทำให้พิธีสารกำหนดเฉพาะการตาบอดที่เกิดจากอาวุธเลเซอร์เท่านั้น

Journal International Law July 1996. Available from: <http://www.lexis-nexis.com> [2002, February 15]

⁸ ประเทศอิหร่าน เข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์ (observers) และปัจจุบันยังมิได้ลงนามหรือให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 แต่อย่างใด

⁹ Ann Peters, “Blinding Laser Weapons: New Limits on the Technology of Warfare,” *Loyala of Los Angeles International and Comparative Law Journal* Vol. 18, 1998, pp.758 - 759

¹⁰ *Ibid.*, p.759.

ข้อห้ามอีกประการที่ปรากฏในพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด คือ การห้ามโอน (transfer) ซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ตามวรรคท้ายของข้อ 1 โดยเป็นการห้ามรัฐภาคีของพิธีสารโอนอาวุธเลเซอร์เช่นว่านี้ไปยังรัฐอื่นหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่รัฐ (non-State entity) ข้อกำหนดเช่นว่านี้เป็น การมอบภาระให้แก่ผู้โอนมากกว่าผู้รับโอนตามที่ผู้เขียนได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 3 อย่างไรก็ดี ข้อกำหนดการห้ามโอนเช่นว่านี้จะไม่ครอบคลุมไปถึงกรณีดังต่อไปนี้

- 1) การโอนอุปกรณ์เลเซอร์ (laser device) ที่ไม่ได้มีขึ้นเพื่อใช้เป็นอาวุธเลเซอร์
- 2) การรับการโอนอาวุธเลเซอร์จากรัฐที่ไม่เป็นภาคีของพิธีสาร (non-State party)
- 3) การได้คืนมา (recovery) ซึ่งอาวุธเลเซอร์จากสนามรบ และ
- 4) การตรวจสอบอาวุธเลเซอร์ในขณะที่อยู่ในความครอบครองของรัฐอื่น¹¹

ดังนั้น หากรัฐภาคี เอ ครอบครองเลเซอร์ที่ต้องสงสัย รัฐ เอ อาจไม่โอนอาวุธเลเซอร์นั้นไปยังรัฐภาคี บี ถ้าคาดคะเนได้ว่าเลเซอร์นั้นต้องห้ามโดยพิธีสาร แต่รัฐ เอ อาจอนุญาตให้รัฐ บี ทำการศึกษา ทดสอบ และตรวจสอบอาวุธนั้นภายในดินแดนของรัฐ เอ หรือรัฐ เอ อาจให้รัฐ บี ยืมอาวุธเลเซอร์นี้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันได้¹²

4.1.1.3 ปัญหาข้อยกเว้นต่อระบบเลเซอร์บางประเภท

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด กำหนดให้การใช้ระบบเลเซอร์ที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น ระบบเลเซอร์ที่ใช้โจมตีอุปกรณ์เกี่ยวกับการมองเห็น แล้วส่งผลให้เกิดการตาบอดโดยบังเอิญหรือไม่ได้ตั้งใจ ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของพิธีสารฉบับนี้

บทบัญญัติในข้อ 3 นี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่บางประเทศวิตกกังวลต่อการที่พลรบของตนจะถูกจับในข้อหาอาชญากรรมสงครามดังที่ผู้เขียนได้อธิบายมาในหัวข้อก่อนหน้านี้ และเป็นการคำนึงถึงประโยชน์บางประการของเลเซอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ระบบเลเซอร์เพื่อช่วยเสริมการทำงานให้อาวุธชนิดอื่นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บของดวง

¹¹ W. Hays Parks, "Travaux Preparatoires and Legal Analysis of Blinding Laser Weapons Protocol," [Online] *Army Lawyer* June 1997. Available from: <http://www.lexis-nexis.com> [2002, February 15]

¹² Ibid.

ตาได้ นอกจากนี้ยังเป็นการยืนยันตามนโยบายของกระทรวงกลาโหมสหรัฐที่ได้ประกาศมาเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม ค.ศ. 1995¹³ แม้บทบัญญัติในข้อ 3 นี้ จะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการประสบความสำเร็จในการจัดให้มีพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด¹⁴ แต่ก็แสดงให้เห็นถึงช่องโหว่ทางกฎหมายบางประการที่มีต่อการควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีอาวุธเลเซอร์ที่มีความสามารถ 2 ด้าน (dual purpose) คือ ใช้เป็นอาวุธเลเซอร์และสามารถทำให้บุคคลตาบอดได้ อย่างกรณี The ZM – 87 ที่ผลิตในประเทศจีน เป็นต้น¹⁵

นอกจากนี้ ในกรณีที่พลรบนายหนึ่งตกอยู่ในสถานการณ์เข้าตาจน และใช้เลเซอร์วัดระยะทางหรือระบบอื่นที่คล้ายคลึงกัน อันถือว่าเป็นระบบเลเซอร์ที่ชอบด้วยกฎหมายต่อฝ่ายตรงข้าม เพราะไม่มีอาวุธอื่นที่สามารถใช้ได้ โดยการกระทำเช่นว่านี้เป็นไปตามสัญญาติญานของมนุษย์ที่ต้องการป้องกันตัวเองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ความตายหรือการถูกจับในการสู้รบ อาจเข้ากรณีของข้อยกเว้นตามข้อ 3 นี้ แต่ถ้าหากพิจารณาในอีกแง่มุมหนึ่ง กรณีตัวอย่างนี้ อาจแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลของพลรบนายนั้น ได้ทำการฝึกฝนหรือส่งเสริมพลรบของตัวเองในการใช้ระบบเลเซอร์โจมตีต่อการมองเห็นของฝ่ายตรงข้าม ถ้าหากไม่มีอาวุธอย่างอื่นที่สามารถจะให้ใช้ได้ และอาจเกิดกรณีโต้แย้งตามมาภายหลังว่า เลเซอร์เหล่านั้นได้ถูกออกแบบมาเป็นพิเศษในการทำให้ตาบอดเพื่อใช้ในการสู้รบหรือไม่¹⁶

¹³ "The [Department of Defense] recognizes that accidental or incidental eye injuries may occur on the battlefield as the result of the use of legitimate laser systems. Therefore, we continue to strive, through training and doctrine, to minimize these injuries."

¹⁴ W. Hays Parks, "Travaux Preparatoires and Legal Analysis of Blinding Laser Weapons Protocol," [Online] *Army Lawyer* June 1997. Available from: <http://www.lexis-nexis.com> [2002, February 15]

¹⁵ James M.Strong, "Blinding Laser Weapons and Protocol IV: Obscuring the Humanitarian Vision," *Dickinson Journal of International Law* Fall 1996. Available from: <http://www.lexis-nexis.com> [2002, February 18]

¹⁶ Burrus M.Carhanan, "The Protocol on Blinding Laser Weapons: A New Direction for International Humanitarian Law," [Online] *The American Journal*

4.1.1.4 ปัญหามาตรการในการบังคับ (enforcement)

ในการพิจารณาถึงปัญหามาตรการในการบังคับของพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ต้องพิจารณาภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ซึ่งในอนุสัญญาฉบับดังกล่าว มีแต่เพียงบทบัญญัติกำหนดให้รัฐภาคีของอนุสัญญาและพิธีสารทุกฉบับทำการเผยแพร่ (Dissemination) อนุสัญญาและพิธีสารที่รัฐได้เข้าผูกพันไว้ โดยเฉพาะต่อการศึกษาภายในกองทัพ¹⁷ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการประชุมเพื่อทบทวนอนุสัญญาและพิธีสารทุกฉบับในกรณีดังต่อไปนี้ หนึ่งใน การประชุมเพื่อทบทวนแก้ไขเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติในอนุสัญญาและพิธีสารสมัยพิเศษ สอง การประชุมเพื่อเสนอให้มีพิธีสารเพิ่มเติมและประการสุดท้าย การประชุมเพื่อทบทวนแก้ไขอนุสัญญาและพิธีสารที่จัดให้มีขึ้นทุก 10 ปี¹⁸

นอกเหนือไปจากข้อกำหนด 2 ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ไม่มีบทบัญญัติใดๆ ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ที่กำหนดถึงมาตรการในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ผูกพันตามอนุสัญญาหรือพิธีสาร ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้มีการทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ ตามอนุสัญญา การป้องกันการละเมิดอนุสัญญา หรือมาตรการในการให้ความกระจ่างและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามอนุสัญญา ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า มาตรการต่างๆ เหล่านี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่ออนุสัญญาห้ามการใช้อาวุธ เพราะเป็นการตรวจสอบเพื่อให้รัฐ

International Law July 1996. Available from: <http://www.lexis-nexis.com> [2002, February 15]

¹⁷ Article 6 of the 1980 United Nations Convention of Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May be Deemed to be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects.

¹⁸ Article 8 of the 1980 United Nations Convention of Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May be Deemed to be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects.

ภาคีปฏิบัติตามพันธกรณีของตน และส่งผลให้อนุสัญญาห้ามการใช้อาวุธประสบความสำเร็จสมดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย

มาตรการในการบังคับให้มีการปฏิบัติตามพันธกรณีในพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรจะให้ความสำคัญในระดับชั้นของกฎหมายภายในประเทศด้วย เหตุเพราะว่า อนุสัญญาหรือพิธีสารในทางระหว่างประเทศนั้น จะมีผลบังคับใช้เฉพาะต่อรัฐที่เป็นภาคีเท่านั้น เพราะรัฐถือว่าเป็นบุคคลในทางระหว่างประเทศ ขณะเดียวกัน การใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด มิได้มีเพียงแต่เฉพาะรัฐเท่านั้นที่เป็นผู้ใช้ แต่กลุ่มบุคคลภายในรัฐ หรือบรรดากลุ่ม Non - State Actor ต่างๆ ก็สามารถเป็นผู้ที่ใช้อาวุธชนิดนี้ได้เช่นกัน และประชาคมระหว่างประเทศต่างก็ได้ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา หากอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ตกไปอยู่ในความครอบครองของกลุ่มอาชญากร หรือผู้ก่อการร้าย เป็นต้น รัฐในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนและบุคคลที่อยู่ภายในดินแดนของรัฐนั้น จึงเป็นผู้มีอำนาจที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น หากรัฐมีการออกกฎหมายภายในขึ้นมาควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดแล้ว ผู้เขียนเชื่อว่า จะเป็นการป้องกันการแพร่กระจายและจำกัดการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถควบคุมไปถึงกลุ่ม Non - State Actor ด้วย

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างของกฎหมายภายในของบางประเทศ เช่น ประเทศออสเตรเลีย ประเทศลักเซมเบิร์ก และประเทศฮังการี ประเทศเหล่านี้เป็นประเทศที่มีการออกกฎหมายภายในขึ้นมาใช้ควบคุมเกี่ยวกับการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด สารหรือข้อห้ามของกฎหมายนั้นจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศซึ่งผู้เขียนได้ทำการอธิบายแล้วในส่วนของบทที่ 3 แต่สิ่งที่ยกมาเปรียบเทียบกันประการหนึ่งก็คือ ทั้งสามประเทศต่างมีบทลงโทษต่อผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนหรือละเมิดบทบัญญัติของกฎหมาย โดยการระวางโทษจะมีทั้งโทษจำคุก และโทษปรับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำผิด ยิ่งไปกว่านั้น กฎหมายของประเทศออสเตรเลีย ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการยึดและการทำลายอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ซึ่งกลไกนี้จะเป็นกลไกที่สามารถควบคุมอาวุธเลเซอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีปรากฏคดีตัวอย่างของการใช้กฎหมายฉบับนี้แต่อย่างใด

หากทำการศึกษาเปรียบเทียบกับอนุสัญญาอื่น ๆ จะเห็นได้ว่า ในอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามการพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมีและว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้ ค.ศ.

1993 และ อนุสัญญาว่าด้วยการห้ามใช้ สะสม ผลิตและโอน และการทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ค.ศ. 1997 จะมีบทบัญญัติถึงมาตรการเหล่านี้อยู่ในตัวบทของอนุสัญญาฉบับนั้นๆ

4.1.1.5 ปัญหาองค์การควบคุม

อาวุธที่อยู่ในความครอบครองของแต่ละรัฐจะมีอยู่เป็นจำนวนเท่าใด เราไม่อาจทราบถึงข้อมูลที่แท้จริงได้ แม้รัฐจะเปิดเผยเป็นบางส่วนก็ไม่ได้หมายความว่า ข้อเท็จจริงที่เปิดเผยนั้นจะเป็นความจริง เนื่องจากว่า อาวุธมีความเกี่ยวพันต่อความมั่นคงทางการทหารของแต่ละรัฐ ดังนั้น องค์การควบคุมการใช้อาวุธจึงมีความสำคัญ เพราะองค์การนี้จะได้ทำหน้าที่คอยตรวจสอบรัฐว่า มีการครอบครองอาวุธที่ต้องห้ามตามอนุสัญญาหรือพิธีสารที่ตนได้เข้าผูกพันหรือไม่ โดยมีลักษณะเป็น คณะกรรมการตรวจสอบในระดับระหว่างประเทศ (international fact – finding commissions) ซึ่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ไม่ได้มีบทบัญญัติใดๆ เกี่ยวกับองค์การควบคุมดังกล่าวนี้เลย ทำให้เกิดปัญหาว่า ใครจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบนี้

แม้สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) คณะกรรมการการลดอาวุธแห่งสหประชาชาติ (United Nations Disarmament Commission) และ คณะกรรมาธิการลดอาวุธ (the committee on Disarmament) จะเป็นองค์การที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ให้อำนาจไว้ตามที่ปรากฏในคำปรารภของอนุสัญญา แต่อำนาจขององค์การดังกล่าวครอบคลุมเฉพาะกรณีเกี่ยวกับประเด็นขอบเขตของข้อห้ามและข้อจำกัดของอนุสัญญาและพิธีสารเท่านั้น¹⁹ อนุสัญญาไม่ได้ให้อำนาจในการเข้าไปตรวจสอบอาวุธแต่อย่างใด

¹⁹ “ Bearing in mind that the General Assembly of the United Nations and the United Nations Disarmament Commission may decide to examine the question of a possible broadening of the scope of the prohibitions and restrictions contained in this Convention and its annexed Protocols,

4.1.1.6 ปัญหามาตรการในการลงโทษ (sanctions)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการในลงโทษไว้หากเกิดกรณีที่รัฐภาคีไม่ได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาหรือพิธีสาร ซึ่งการขาดแคลนมาตรการในการลงโทษนี้ อาจเป็นเหตุให้รัฐภาคีของอนุสัญญาและพิธีสารไม่เกิดความเกรงกลัวที่จะละเมิดต่ออนุสัญญาหรือพิธีสาร

เมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบกับอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมี และว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้ ค.ศ. 1993 ในอนุสัญญานี้จะมีบทบัญญัติเรื่องโทษไว้ โดยวางหลักว่า หากรัฐภาคีฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามคำร้องขอของคณะมนตรีบริหาร อาจถูกจำกัดสิทธิและระงับเอกสิทธิของรัฐภาคีเป็นการชั่วคราว และถ้าหากการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อเจตนารมณ์ของอนุสัญญา รัฐภาคีอื่นๆอาจใช้มาตรการร่วมกันตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติ หมวดที่ 7 ซึ่งเป็นการให้อำนาจแก่คณะมนตรีความมั่นคงในการดำเนินการต่อการกระทำที่เป็นการคุกคามต่อสันติภาพ²⁰

Further bearing in mind that the Committee on Disarmament may decide to consider the question of adopting further measures to prohibit or restrict the use of certain conventional weapons. “

²⁰ ข้อ 12 ของอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมี และว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้ ค.ศ. 1993 : มาตรการเพื่อแก้ไขสถานการณ์และประกันให้มีการปฏิบัติตาม รวมถึงวิธีการบังคับ

1. ที่ประชุมจะต้องใช้มาตรการที่จำเป็นดังที่ระบุไว้ในวรรค 2, 3 และ 4 เพื่อประกันให้มีการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้และเพื่อแก้ไขและพลิกฟื้นสถานการณ์ใดที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ ในการพิจารณาการดำเนินการตามวรรคนี้ ที่ประชุมจะต้องคำนึงถึงข้อสนเทศและข้อเสนอแนะทั้งหมดในประเด็นที่คณะมนตรีบริหารเสนอ

2. ในกรณีที่คณะมนตรีบริหารขอให้รัฐภาคีใช้มาตรการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามของตน และรัฐภาคีไม่สามารถปฏิบัติตามคำร้องขอได้อย่างสมบูรณ์ภายในระยะเวลาที่ระบุไว้ โดยนอกเหนือจากประการอื่นแล้ว ตามข้อเสนอแนะของคณะมนตรีบริหาร ที่ประชุมอาจจำกัดหรือระงับสิทธิและเอกสิทธิของรัฐภาคีภายใต้อนุสัญญานี้เป็นการชั่วคราว

อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่า หากมีการใช้อำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในกรณีของอาวุธเลเซอร์นี้ จะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เนื่องจากประเทศที่มีการพัฒนาการด้านอาวุธเลเซอร์สูงที่สุดประเทศหนึ่ง คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงที่มีสิทธิในการยับยั้ง (veto) ข้อมติต่างๆ ได้ ซึ่งหากข้อมตินั้นไปขัดแย้งกับผลประโยชน์ทางด้านอาวุธของประเทศสหรัฐอเมริกา ก็มีความเป็นไปได้ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาจะใช้สิทธิยับยั้งข้อมตินั้นๆ

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นปัญหาความไม่ชัดเจนของข้อกำหนดนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหาของความไม่ชัดเจนในข้อกำหนดที่เกิดขึ้น แม้ในทางปฏิบัติอาจจะเป็นการยากต่อการที่จะแก้ไขในทุกปัญหา เนื่องจากว่าจะมีเรื่องผลประโยชน์ของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องอาวุธที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความมั่นคงของรัฐ แต่การแก้ไขปัญหาของความไม่ชัดเจนของข้อกำหนดจะเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายได้ไม่มากนัก โดยผู้เขียนจะได้นำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ในหัวข้อต่อไป

4.1.2 แนวทางในการแก้ไขปัญหา

จากการศึกษาปัญหาของความไม่ชัดเจนของกฎหมายที่ควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด คือ พิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ที่เป็นพิธีสารผนวกกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นแยกได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่ คือ ปัญหาที่เกิดจากข้อกำหนดในพิธีสารที่ไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือ และปัญหาจากการขาด

คราว จนกว่ารัฐภาคีนั้นรับจะกระทำในสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้

3. ในกรณีที่ความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของอนุสัญญานี้ อาจเป็นผลจากกิจกรรมที่ห้ามไว้ภายใต้อนุสัญญานี้ โดยเฉพาะตามข้อ 1 ที่ประชุมอาจเสนอแนะให้บรรดารัฐภาคีใช้มาตรการร่วมกันโดยสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

4. ในกรณีที่เป็นเรื่องร้ายแรงอย่างยิ่ง ที่ประชุมจะต้องนำประเด็นรวมทั้งข้อเสนอแนะและข้อสรุปที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อสมัชชาสหประชาชาติและคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติทราบ"

มาตรการบางประการที่จำเป็นต่อการบังคับใช้ควบคุมให้เป็นไปตามกฎหมาย ในการพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหาจึงสามารถแยกพิจารณาได้ตามลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

4.1.2.1 การแก้ไขปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมาย

ปัญหาของความไม่ชัดเจนที่ปรากฏในพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดเกิดจากการขาดการให้คำนิยามที่จำเป็นต่อถ้อยคำบางคำที่ใช้ในพิธีสาร และบทบัญญัติที่มีความคลุมเครือเปิดโอกาสให้มีการใช้ช่องว่างของพิธีสารเป็นประโยชน์ต่อตนได้ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว สามารถทำได้ดังนี้

1) เนื่องจากพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด เป็นพิธีสารที่มีเจตนารมณ์มุ่งควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด แต่พิธีสารกลับมิได้มีคำจำกัดความของคำว่า อาวุธเลเซอร์กับระบบเลเซอร์ไว้ ทำให้เกิดกรณีปัญหาว่า การใช้เลเซอร์ในแบบใดบ้างที่มีลักษณะเป็นอาวุธ หรือเป็นระบบเลเซอร์ที่ขบด้วยกฎหมายที่เป็นข้อยกเว้นต่อข้อห้ามของพิธีสารฉบับนี้ ดังนั้น การให้คำนิยามจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ในกรณีนี้ ได้มีข้อเสนอว่า อาวุธเลเซอร์ควรหมายถึง อาวุธที่ได้ให้แสงเลเซอร์แบบที่เป็นกลไกในการทำงานโดยตรง คือการทำให้เกิดอันตรายต่อการมองเห็น²¹

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมีความเห็นด้วยกับข้อเสนอของบางประเทศที่เสนอต่อที่ประชุมพิจารณาจัดทำพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดว่า ควรกำหนดห้าม “การตาบอดเป็นวิธีการในการสู้รบ” (blinding as a method of warfare) เหตุเพราะว่า การกำหนดเช่นว่านี้ จะครอบคลุมไปถึงการตาบอดที่เกิดจากการใช้อาวุธทุกประเภท ซึ่งเป็นการป้องกันหากในอนาคตมีการผลิตและพัฒนาอาวุธประเภทอื่น ที่อาจก่อให้เกิดการตาบอดอย่างถาวรเช่นเดียวกับกรณีของอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

คำว่า มาตรการที่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาว่า รัฐต่างๆ จะมีมาตรการที่เหมาะสมไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างไร หากในพิธีสารไม่ได้กำหนดความหมายว่า มาตรการที่เหมาะสมนั้น เป็นมาตรการที่มีลักษณะใดบ้าง ซึ่งแนวทางในการกำหนดอาจจัดทำในรูปแบบเป็นคู่มือหรือแนวทาง

²¹ Ann Peters, “Blinding Laser Weapons: The Need to Ban A Cruel and Inhumane Weapon,” [Online] Human Rights Watch Arm Project Vol.7 No.1 September 1995. Available from:<http://www.hrw.org> [2004, February 2]

ในการปฏิบัติว่า รัฐภาคีควรจะมีความมาตรการประการใดบ้าง เพื่อให้การการปฏิบัติที่เป็นทิศทางเดียวกัน หรืออาจกำหนดเป็นคำนิยามเพิ่มเติมในพิธีสาร

2) พิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดห้ามเฉพาะ “การใช้” และ “การโอน” อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดเท่านั้น แต่ไม่ได้ห้ามการผลิต พัฒนา สะสมหรือการครอบครองซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ผู้เขียนมีความเห็นว่า ในการควบคุมอาวุธชนิดใดชนิดหนึ่งนั้น ถ้าต้องการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีการห้ามอย่างเป็นระบบ คือไม่เฉพาะแต่เพียงการใช้และการโอนเท่านั้น เพราะหากปล่อยให้รัฐภาคีมีการผลิต พัฒนา สะสมหรือครอบครองอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด และในอนาคตหากรัฐภาคีนั้นบอกเลิกการเป็นภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 รัฐนั้นๆ อาจนำอาวุธเลเซอร์มาใช้ภายในกองทัพของตนต่อการเข้าร่วมในการทำสงครามได้ อันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายในอนาคต ดังนั้น ควรมีการกำหนดห้ามไปถึงการผลิต พัฒนา สะสมหรือการครอบครองอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดด้วย

ในส่วนของการกำหนดห้ามโอน พิธีสารห้ามเฉพาะการโอนจาก “รัฐภาคี” ไปยังรัฐอื่นหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่รัฐเท่านั้น หากรัฐภาคีรับโอนมาจากรัฐที่มีไซภาคีของพิธีสาร ก็ไม่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดการโอนนี้ ดังนั้น ข้อกำหนดการห้ามโอนนี้ ควรห้ามรัฐภาคีทั้ง “การโอน” และ “การรับโอน” เพื่อจะได้ป้องกันการแพร่กระจายการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดได้มากขึ้นในระดับหนึ่ง

3) การที่พิธีสารเปิดช่องให้การตาบอดที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญหรือไม่ได้ตั้งใจอันเป็นผลมาจากการใช้ระบบเลเซอร์ที่ขอบด้วยกฎหมาย ไม่ครอบคลุมภายใต้ข้อบังคับของพิธีสารฉบับนี้แล้ว แสดงให้เห็นถึงว่า การใช้ระบบเลเซอร์บางประเภทยังคงใช้ได้อยู่ที่ผลจากการใช้ซึ่งระบบเลเซอร์นั้น อาจก่อให้เกิดการตาบอดได้เช่นกัน ดังนั้น หนทางที่จะป้องกันหรือยับยั้งอย่างมีประสิทธิภาพของอาการตาบอดหรืออาการบาดเจ็บต่อดวงตาจากการใช้เลเซอร์ระหว่างการสู้รบ ควรที่จะห้ามการใช้เลเซอร์ทุกระบบออกจากการสู้รบ²² แต่ข้อเสนอนี้มีความเป็นไปได้น้อยมากในทางปฏิบัติ

²² Jefferey S. Morton, “The Legal Status of Laser Weapons That Blind,” *Journal of Peace Research* Vol.35 No.6, 1998, p.702.

เพราะระบบเลเซอร์ยังมีประโยชน์ต่อกองทัพ ซึ่งประเทศมหาอำนาจโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกา มีการคัดค้านการให้มีข้อกำหนดเช่นว่านี้ อย่างแน่แท้

4.1.2.2 การสร้างมาตรการในทางระหว่างประเทศ

จากการพิจารณาในหัวข้อ 4.1.1 พบว่า การควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดขาดมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับ มาตรการในการบังคับ (enforcement) มาตรการในการลงโทษหากเกิดกรณีการละเมิดกฎหมาย (sanction) รวมทั้งองค์การควบคุมการปฏิบัติตามอนุสัญญาหรือพิธีสาร ซึ่งมาตรการเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งและการขาดหายไปของมาตรการถือได้ว่าเป็นข้ออ่อนของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ.1995²³ โดยแนวทางการในการสร้างมาตรการในทางระหว่างประเทศ แยกพิจารณาได้ดังนี้

1) ประเด็นมาตรการในการบังคับ ในปัจจุบันอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 กำหนดแต่เพียงมาตรการในการจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาทบทวนอนุสัญญาหรือพิธีสาร หรือในกรณีการพิจารณาพิธีสารเพิ่มเติมฉบับใหม่เท่านั้น ดังนั้น ควรมีการสร้างมาตรการในการบังคับให้เป็นไปตามอนุสัญญาเพิ่มเติม โดยควรกำหนดให้รัฐภาคีมีการจัดทำรายงานของรัฐภาคีเสนอต่อสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ หรือคณะกรรมการลดอาวุธในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีหน้าที่บางประการตามอนุสัญญา หรือองค์การตามอนุสัญญา (หากมีการจัดตั้งในอนาคต) เพื่อแสดงถึงสถานการณ์ด้านอาวุธภายในประเทศตน ว่ามีการดำเนินการไปในทิศทางใดบ้าง แต่การจัดทำรายงานเช่นว่านี้ ต้องอาศัยความจริงใจของรัฐภาคีเป็นสำคัญ เพราะคงยากแก่การเข้าไปตรวจสอบภายในดินแดนของรัฐภาคีนั้นๆ

2) มาตรการในการลงโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดอนุสัญญาหรือพิธีสาร โดยมาตรการในการลงโทษนี้อาจศึกษาเทียบเคียงได้จากอนุสัญญาเกี่ยวกับอาวุธชนิดอื่น แต่ทั้งนี้ต้อง

²³ Jack H. McCall, Jr., "Blinded by the Light: International Law and the Legality of Anti-Optic Laser Weapons," *Cornell International Law Journal* Vol.30 No.1, 1997, pp.37-38.

คำนึงถึงประเด็นที่ว่า หากมาตรการลงโทษนั้นมีความรุนแรงมากเกินไป ก็อาจส่งผลให้รัฐเกิดความลังเลใจในการที่จะเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาหรือพิธีสารได้

3) องค์การที่ทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินการตามอนุสัญญาและพิธีสาร ในปัจจุบันเป็นหน้าที่ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติและคณะกรรมการการลดอาวุธแห่งสหประชาชาติ แต่หน้าที่ดังกล่าวจำกัดแต่เฉพาะกรณีที่เกิดปัญหาขึ้นเกี่ยวกับขอบเขตข้อห้ามและข้อจำกัดของอนุสัญญาหรือพิธีสารเท่านั้น ในกรณีนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นเป็นได้ 2 แนวทางคือ แนวทางแรก มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อควบคุมการปฏิบัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาและพิธีสารโดยเฉพาะ หรือแนวทางที่สอง กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติและคณะกรรมการการลดอาวุธแห่งสหประชาชาติที่มีหน้าที่ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 อยู่แล้ว การมีองค์กรขึ้นมาทำหน้าที่ในการตรวจสอบนี้ จะทำให้การควบคุมอาวุธเลเซอร์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.1.2.3 การสร้างความร่วมมือในทางระหว่างประเทศ

ความร่วมมือในทางระหว่างประเทศ เป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะช่วยส่งเสริมให้การควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดประสบความสำเร็จอย่างจริงจัง ทั้งนี้ ความร่วมมือที่เกิดขึ้นอาจเป็นไปได้ทั้งในระดับระหว่างประเทศ และระดับภายในประเทศที่จะช่วยเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งความร่วมมือมีด้วยกันหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย นโยบายในระดับภายในรัฐหรือระดับระหว่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านอาวุธเพื่อการตรวจสอบ การสร้างเครือข่ายขึ้นมาเพื่อควบคุมการใช้อาวุธ รวมถึงลดถึงการมีส่วนร่วมกันผลักดันมิให้มีการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด เป็นต้น เท่าที่ผ่านมา ความร่วมมือในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดยังไม่ปรากฏเด่นชัดมากนัก ส่วนใหญ่เป็นการทำงานของกลุ่มองค์กรเอกชนบางกลุ่ม หรือรัฐบางรัฐ เท่านั้น

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างกรณีการให้การสนับสนุนพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดของประเทศออสเตรเลีย ที่ถึงแม้ประเทศออสเตรเลียจะไม่มีอาวุธนิวเคลียร์เป็นกฎหมายภายในออกมาควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดโดยเฉพาะ แต่ประเทศออสเตรเลียได้มีการทำคำแถลงการณ์ระดับชาติ ยืนยันถึงความเข้าใจของประเทศออสเตรเลียว่า บทบัญญัติ

ในพิธีสารฉบับที่ 4 จะถูกนำไปใช้ในทุกสถานการณ์ ไม่เฉพาะแต่ในกรณีของข้อพิพาททางอาวุธที่มีลักษณะระหว่างประเทศเท่านั้น (แถลงการณ์ฉบับนี้มีขึ้นก่อนที่จะมีการทำการแก้ไขขอบเขตของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980) ประเทศออสเตรเลียยืนยันว่า ประเทศออสเตรเลียไม่มีการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด และไม่มี ความมุ่งหมายใดๆ ในการพัฒนา หรือการซื้อขายอาวุธประเภทนี้ นอกจากนี้ ประเทศออสเตรเลียขอสนับสนุนให้พิธีสารฉบับที่ 4 ขยายกว้างไป ได้มากที่สุด เพื่อที่อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนี้จะไม่สร้างปัญหาด้านมนุษยธรรมขึ้นในอนาคต²⁴

นอกจากแถลงการณ์ดังกล่าว ประเทศออสเตรเลียโดย Joint Standing Committed on Treaties ยังได้มีการออกข้อควบคุมเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดออกมา โดยมีสาระสำคัญเป็นการเน้นย้ำถึงการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ประเทศออสเตรเลียมีต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการควบคุมการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

- ประเทศออสเตรเลีย จะจัดให้มีการฝึกฝนบุคลากรในกองทัพ (Australian Defence Force: ADF) และมาตรการทางการฝึกอื่นๆ โดยจะมีความระมัดระวังเพื่อป้องกันการใช้ระบบเลเซอร์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดการตาบอดอย่างถาวรโดยบังเอิญได้
- ในประเทศออสเตรเลียไม่มีหลักฐานใดปรากฏว่ามีการลงทุนภายในประเทศเกี่ยวกับการออกแบบหรือการผลิตอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด
- ในพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด มิได้มีการกล่าวถึงมาตรการในการตรวจสอบข้อเท็จจริง (verification) ซึ่งประเทศออสเตรเลียมีความเห็นว่าที่ประชุมรัฐภาคีควรจะมีการพิจารณาในประเด็นนี้รวมถึงการแก้ไขอื่นๆ ที่จำเป็น

²⁴ Peace and Disarmament News March 1998, Available from:

http://www.dfat.gov.au/isecurity/pd/pd_march_98/pnd04_0498.html [September 2002, 11]

- ประเด็นการขนย้ายอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด จะตกอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการห้ามนำเข้าและห้ามส่งออก (the prohibited import and prohibited export regulations)²⁵

ตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือในระดับภายในรัฐของออสเตรเลียที่ได้ออกกฎหมายที่ขึ้นมาควบคุมเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด และยังผลักดันในระดับระหว่างประเทศโดยสนับสนุนให้มีการขยายพิธีสารฉบับที่ 4 ไปได้กว้างมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้อีกด้วย ซึ่งถ้าความร่วมมือนี้เกิดขึ้นในทุกระดับ และทุกส่วนของโลก ก็จะทำให้เจตนารมณ์ของการควบคุมอาวุธสัมฤทธิ์ผล

นอกเหนือไปจากความร่วมมือที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ความร่วมมือในระดับองค์กรต่างๆ ก็มีผลสำคัญเช่นกัน โดยบทบาทขององค์กรต่างๆ จะปรากฏออกมาในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบถึงสถานการณ์การใช้อาวุธของประเทศต่างๆ การสร้างกฎหมายที่ขึ้นมาในระหว่างสมาชิกขององค์กรนั้นๆ รวมไปถึงการผลักดันให้มีกฎหมายทางกฎหมายขึ้นมาด้วย ซึ่งบทบาทขององค์กรเหล่านี้ ผู้เขียนจะขอเสนอในหัวข้อถัดไป

4.2 บทบาทขององค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

องค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทต่อการควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์มีทั้งองค์การระหว่างประเทศของรัฐ (Governmental Organization) และองค์การระหว่างประเทศของเอกชน (Non – Governmental Organization) ดังนี้

4.2.1 องค์การสหประชาชาติ (United Nations)

องค์การสหประชาชาติเป็นองค์การระหว่างประเทศเกิดขึ้นจากการที่ประเทศต่างๆ ต้องการให้มีองค์กรระหว่างประเทศที่ทำหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยภายในสังคมระหว่าง

²⁵ Available from: <http://>

aph.gov.au/house/committee/jsct/reports/report5/chapter2.htm [April 2003, 1]

ประเทศ หากพิจารณาจากข้อ 1 ของกฎบัตรสหประชาชาติ²⁶ (United Nations Charter) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ก่อตั้งและให้อำนาจแก่องค์การสหประชาชาติจะพบว่า กฎบัตรสหประชาชาติมีจุดมุ่งหมายหลักที่จะดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ยึดหลักการแห่งความเท่าเทียมกัน และเคารพสิทธิขั้นมูลฐานของประชาชน และเป็นศูนย์กลางแห่งความร่วมมือเพื่อสร้างเงื่อนไขที่ดีทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นอยู่ที่ดีและความเป็นธรรมในสังคม²⁷

องค์การสหประชาชาติประกอบไปด้วยองค์กรหลัก 6 องค์กรด้วยกัน ได้แก่

- 1) สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ
- 2) คณะมนตรีความมั่นคง

²⁶ Article 1 of the United Nations Charter :

“The purpose of the United Nations are:

1. To maintain international peace and security, and to that end: to take effective collective measures for the prevention and removal of threats to the peace, and for the suppression of acts of aggression or other breaches of the peace, and to bring about by peaceful means, and in conformity with the principles of justice and international law, adjustment or settlement of international disputes or situations which might lead to a breach of the peace;
2. To develop friendly relations among nations based on respect for the principle of equal rights and self-determination of peoples, and to take other appropriate measures to strengthen universal peace;
3. To achieve international co-operation in solving international problems of an economic, social, cultural, or humanitarian character, and in promoting and encouraging respect for human rights and for fundamental freedoms for all without distinction as to race, sex, language, or religion; and
4. To be a center for harmonizing the actions of nations in the attainment of these common ends.”

²⁷ ชุมพร บัจจุสานนท์, เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันระหว่างประเทศ หน่วยที่ 1-7

- 3) คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม
- 4) คณะมนตรีภาวะทรัสตี
- 5) สำนักเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ และ
- 6) ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ²⁸

แต่องค์กรหลักเหล่านี้ มีเพียง 2 องค์กรเท่านั้นที่มีบทบาทอย่างสูงในด้านการลดอาวุธ คือ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ และคณะมนตรีความมั่นคง

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เป็นองค์กรหลักซึ่งประกอบด้วยสมาชิกเต็มจำนวน รัฐสมาชิกทุกรัฐจะส่งผู้แทนเข้ามาประจำในสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ โดยแต่ละรัฐจะส่งผู้แทนได้ไม่เกิน 5 คน²⁹ สมัชชาใหญ่นี้เปรียบเสมือนเป็นเวทีทางการเมืองระหว่างประเทศ³⁰ เพราะการแสดงบทบาทของผู้แทนของทุกรัฐที่เป็นสมาชิกของสหประชาชาติจะปรากฏในการประชุมประจำปีของสมัชชาซึ่งจะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี รวมทั้งในโอกาสวาระพิเศษอื่นๆ³¹

อำนาจหน้าที่ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) การจัดการประชุมเพื่ออภิปรายในปัญหาเรื่องใด ๆ ภายในขอบเขตของกฎบัตรสหประชาชาติ
- 2) การดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ โดยอาจทำคำแนะนำเกี่ยวกับหลักการแห่งความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการลดอาวุธ
- 3) การกำหนดงบประมาณประจำปีขององค์กร และตรวจสอบงบประมาณของทบวงการชำนัญพิเศษ
- 4) การออกข้อมติยอมรับสมาชิกใหม่ของสหประชาชาติ การงดใช้สิทธิ การขับไล่สมาชิก

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 195.

²⁹ Article 9 of the United Nations Charter

³⁰ ชุมพร ปัจจุสานนท์, เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันระหว่างประเทศ หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, หน้า 197.

³¹ Article 20 of United Nations Charter

- 5) การริเริ่มศึกษาและทำข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชาติ เพื่อความก้าวหน้าทางกฎหมายระหว่างประเทศ
- 6) การควบคุมดูแลคณะมนตรีภาวะทรัสตีให้ปฏิบัติการให้เป็นไปตามความตกลงของภาวะทรัสตี
- 7) การเลือกตั้งสมาชิกไม่ประจำในคณะมนตรีความมั่นคง เลือกตั้งสมาชิกคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม เลือกตั้งตุลาการแห่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และแต่งตั้งเลขาธิการสหประชาชาติตามข้อเสนอของคณะมนตรีความมั่นคง
- 8) ออกเสียงในปัญหาสำคัญต่างๆ³²

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาตินี้ ถือว่ามีบทบาทโดยตรงต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามและการจำกัดการใช้อาวุธอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัด เป้าหมาย ค.ศ.1980 แต่ปัญหาอยู่ที่ว่า ด้วยลักษณะที่สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเป็นองค์กรที่มีสมาชิกอยู่มาก ดังนั้นการดำเนินงานจะค่อนข้างล่าช้า และข้อมติของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติก็ไม่มีผลผูกพันต่อรัฐให้ปฏิบัติตาม แต่จะเป็นการแสดงถึงทิศทางของประชาคมระหว่างประเทศในเรื่องต่างๆ อาจทำให้เกิดปัญหาได้ว่า ในการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนี้ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจะดำเนินการได้มีประสิทธิภาพเพียงใด เพราะสมาชิกในสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติมีหลายประเทศที่ยังมิได้ลงนามหรือให้สัตยาบันกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามและการจำกัดการใช้อาวุธอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 และพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ.1995

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเป็นองค์กรหลักที่สำคัญองค์กรหนึ่งของสหประชาชาติมีหน้าที่ในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภทคือ สมาชิกถาวร 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหภาพโซเวียต ประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา³³ และสมาชิกไม่ถาวร 10 ประเทศอื่นได้แก่บรรดาผู้แทน

³² ชุมพร ปัจจุสานนท์, เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันระหว่างประเทศ หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, หน้า 200 – 201.

³³ Article 23 of United Nations Charter

ของรัฐสมาชิกต่างๆที่ได้รับเลือกตั้งให้เข้ามาเป็นผู้แทนในคณะมนตรีความมั่นคง³⁴ โดยอำนาจหน้าที่ของคณะมนตรีความมั่นคงมีดังต่อไปนี้

- 1) ประชุมถกเถียง สอบสวน เสนอแนะ ให้ประเทศคู่พิพาทใช้วิธีการระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี
- 2) มีหน้าที่ในการดำเนินมาตรการบังคับ หรือดำเนินมาตรการชั่วคราว เช่น จัดตั้งกองกำลังสหประชาชาติเพื่อทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทอันคุกคามต่อสันติภาพของโลก หรือตั้งผู้สังเกตการณ์เกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุ ตลอดจนแสวงหาข้อเท็จจริงต่างๆ
- 3) การเลือกตั้งสมาชิกใหม่ กล่าวคือ ต้องทำคำแนะนำไปยังสมัชชาใหญ่ เลือกผู้พิพากษาศาลโลก เลขาธิการสหประชาชาติ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม
- 4) อ่างไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ
- 5) จัดวางแผนสำหรับการจัดตั้งระบบกำหนดกำลังอาวุธ³⁵

คณะมนตรีความมั่นคงไม่ได้มีหน้าที่ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามและการจำกัดการใช้อาวุธอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 แต่ด้วยเหตุผลที่ว่าข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงมีผลบังคับต่อรัฐในประชาคมระหว่างประเทศ ดังนั้น คณะมนตรีความมั่นคงจะมีบทบาทสำคัญหากในอนาคตมีการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดกับแพร่กระจายไปทั่วโลก

คณะกรรมการการลดอาวุธ

คณะกรรมการการลดอาวุธแห่งสหประชาชาติ (United Nations Disarmament Commission) เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในฐานะหน่วยงานที่ทำงานด้านอาวุธโดยเฉพาะ ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการลดอาวุธเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ตามอนุสัญญานี้รวมทั้งพิธีสารที่ออกมาภายใต้อนุสัญญา โดยหน้าที่สำคัญของคณะกรรมการการลดอาวุธแห่งสหประชาชาติคือ การเป็นผู้ตัดสินเพื่อการตรวจสอบคำถามเกี่ยวกับ

³⁴ ชุมพร ปัจจุสานนท์, เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันระหว่างประเทศ หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, หน้า 202.

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 204.

ความเป็นไปได้เกี่ยวกับขอบเขตของข้อห้ามและข้อจำกัดที่กำหนดอยู่ในอนุสัญญาและพิธีสารทุกฉบับ ดังนั้น หากมีกรณีประเด็นปัญหาเกิดขึ้นว่า กรณีใดกรณีหนึ่งจะอยู่ภายใต้ขอบเขตของอนุสัญญาหรือพิธีสารหรือไม่นั้น คณะกรรมการการลดอาวุธแห่งสหประชาชาติจะเป็นผู้ทำการตัดสินใจเพื่อหาข้อสรุปได้

อย่างไรก็ดี ในการปฏิบัติการของกองกำลังรักษาสันติภาพแห่งสหประชาชาติ (United Nations Peace Keeping Operation) เพื่อดูแลสถานการณ์ในติมอร์ตะวันออก ได้มีการออกกฎในของการใช้กำลังประการหนึ่งมีสาระสำคัญว่า ห้ามมีการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด³⁶ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดอันตรายขึ้นต่อกองกำลังทหารที่เข้าร่วมในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพนั้น

สำหรับบทบาทขององค์การสหประชาชาติและองค์กรย่อยภายในขององค์การสหประชาชาติในเรื่องอาวุธเลเซอร์นั้นมีน้อยมาก เหตุเนื่องจากว่า คณะทำงานด้านอาวุธขององค์การสหประชาชาติให้ความสนใจในอาวุธที่มีกำลังทำลายล้างสูง (weapons of mass destruction) เช่น อาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมี อาวุธชีวภาพ หรือทุ่นระเบิดสังหารบุคคลมากกว่า เนื่องจากอาวุธเหล่านี้ ได้มีการใช้อย่างแพร่กระจายเป็นวงกว้างในสังคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีความหวาดเกรงว่า หากอาวุธเหล่านี้มีอยู่ในครอบครองของกลุ่มผู้ก่อการร้าย ความเสี่ยงของประชาคมระหว่างประเทศที่จะได้รับผลร้ายก็มีเพิ่มสูงมาก ส่วนอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด เป็นอาวุธที่ยังไม่ได้มีการใช้อย่างแพร่หลายเหมือนอย่างกรณีอาวุธข้างต้น และเป็นการผลักดันให้มีการออกกฎเกณฑ์ขึ้นมาควบคุมก่อนที่ผลร้ายจะเกิดขึ้น ดังนั้น องค์การสหประชาชาติจึงยังไม่มีบทบาทมากเท่าไร และเป็นที่น่าสังเกตว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเพียงประเทศเดียวในกลุ่มประเทศสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงที่ยังไม่ได้ลงนามในพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดแต่อย่างใด³⁷

³⁶ สัมภาษณ์ พันเอกกฤษณะ บวรรัตนารักษ์, รองผู้อำนวยการกองกฤษฎีกาทหารและการต่างประเทศ กรมพระธรรมนูญ กระทรวงกลาโหม, วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2545

³⁷ ประเทศจีน ลงนามเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 1998, ประเทศเยอรมัน ลงนามวันที่ 27 มิถุนายน 1997 ประเทศรัสเซีย ลงนามวันที่ 9 กันยายน 1999 และประเทศอังกฤษ ลงนามวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 1999

4.2.2 คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of the Red Cross: ICRC)

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศมีจุดกำเนิดมาจากการริเริ่มของนายองรี ดูว์นังต์ (Henri Dunant) ที่ต้องการจะให้เมืองค็กรที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บและประสบภัยจากสงคราม จึงได้ร่วมมือกับสมาชิกอีก 4 คน ทำการจัดตั้ง สมาคมเจนีวาเพื่อสวัสดิการและสังคม (Geneva Society for Public Welfare) เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1863 และต่อมาได้มีการก่อตั้งคณะกรรมการระหว่างประเทศขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้บาดเจ็บในสงคราม ซึ่งต่อมากลายมาเป็นคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ³⁸

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศถือได้ว่าเป็นสถาบันทางด้านมนุษยธรรมที่เป็นอิสระ เป็นองค์กรก่อตั้งของขบวนการกาชาด ไม่ว่าจะโดยความคิดริเริ่มของตนเองหรือโดยอยู่บนพื้นฐานของอนุสัญญาเจนีวาและพิธีสารเพิ่มเติม คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศปฏิบัติการในฐานะตัวกลางที่เป็นกลางในสถานการณ์การขัดกันทางอาวุธหรือสถานการณ์ไม่สงบ เพื่อพยายามให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากการขัดกันทางอาวุธที่มีลักษณะระหว่างประเทศ หรือที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ และผู้ซึ่งถูกระทบโดยสถานการณ์ไม่สงบภายใน หรือสถานการณ์ภายในอื่น ๆ ที่มีความรุนแรง³⁹ เราจะเห็นได้ว่า การทำงานของคณะกรรมการกาชาดสากลนั้นต้องมีความเสี่ยงอยู่ไม่น้อยเพราะต้องทำงานท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบต่างๆ ตัวอย่างกรณีล่าสุดคือ สถานการณ์ความไม่สงบในประเทศอิรัก ที่สำนักงานคณะกรรมการกาชาดสากลต้องถูกระเบิดลูกหลงอันเนื่องมาจากการเข้าไปปฏิบัติการกิจทางด้านมนุษยธรรม

นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศยังมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ โดยมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมายและเตรียมการสำหรับการทำงานการประชุมทางการทูตในการรับรองกฎหมายใหม่ นอกจากนี้ยังเป็นผู้สอดส่องดูแลผู้ที่เป็นฝ่ายในการสู้รบให้ปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ⁴⁰

³⁸ ICRC, คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศตอบคำถามของคุณ, แปลโดย ศารทูล สันติวาสะ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา), ม.ป.ป., หน้า 4.

³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

บทบาทของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศที่มีต่อพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนี้มีสูงมาก เราอาจจะกล่าวได้ว่า หากคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศไม่ได้ผลักดันให้ประชาคมระหว่างประเทศตระหนักถึงภัยอันตรายที่เกิดขึ้นหากปล่อยให้มีการพัฒนาอาวุธชนิดนี้โดยขาดกฎเกณฑ์ขึ้นมาควบคุมแล้วละก็ บางทีอาจจะมีกรณีที่ทหารต้องตาบอดอันเนื่องมาจากการใช้เลเซอร์เป็นอาวุธ และอาจจะไม่มีพิธีสารฉบับนี้ก็เป็นได้ โดยในระหว่างปี ค.ศ.1989 – ค.ศ.1991 คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้จัดให้มีการประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เพื่อมาร่วมกันพิจารณาถึงอาวุธเลเซอร์ในสนามรบ ไม่ว่าจะเป็น ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาวุธเลเซอร์ นักจิตวิทยา จักษุแพทย์ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย ซึ่งการประชุมครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นก้าวแรกที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการออกกฎเกณฑ์ขึ้นมาควบคุมอาวุธเลเซอร์ในเวลาต่อมา นอกจากนี้ ภายหลังจากที่มีพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ ค.ศ. 1995 ออกมาแล้ว คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศยังได้เรียกร้องให้รัฐต่าง ๆ ลงนามในพิธีสารโดยเร็วที่สุดและเรียกร้องให้รัฐมีมาตรการระดับชาติ (national measure) เพื่อป้องกันการผลิต การพัฒนาและการแพร่กระจายซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด⁴¹ เนื่องจากคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศตระหนักถึงความสำคัญของการให้การสนับสนุนระดับภายในรัฐเพื่อเป็นการรับประกันว่ารัฐนั้นจะปฏิบัติตามพันธกรณีของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด⁴²

4.2.3 Human Rights Watch

Human Rights Watch เป็นองค์กรที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา องค์กรนี้ได้ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1992 มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจตรา แสวงหา เพื่อป้องกันการโอบอ้อมซึ่งอาวุธและมาตรการความช่วยเหลือทางการทหาร และการฝึกฝนต่อรัฐบาลหรือกลุ่มติดอาวุธที่ละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนหรือกฎหมายภาคสงครามอย่างชัดแจ้ง ลักษณะของการทำงานจะเป็นการทำงานร่วมมือกันระหว่าง นักกฎหมาย นักสื่อสารมวลชน

⁴¹ ICRC, “ The Vienna Review Conference: success on blinding laser weapons but deadlock on landmines,” *International Review of the Red Cross* (December 1995) Available from: <http://www.icrc.org> [2002, February 28]

⁴² ICRC, Vienna Diplomatic Conference Achieves New Protocol on Blinding Laser Weapons and Deadlock on Landmines, Available from: <http://www.icrc.org> [2002, February 28]

นักวิชาการ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญจากประเทศต่างๆ โดยการทำงานจะเน้นไปที่ด้านสิทธิมนุษยชน และรวมไปถึงการทำงานเกี่ยวกับเรื่องอาวุธด้วย โดยในปีค.ศ. 1997 ได้รับรางวัลโนเบลในฐานะเป็นองค์กรที่สนับสนุนต่อการต่อต้านทุ่นระเบิดสังหารบุคคล⁴³ นอกจากนี้องค์กรนี้ยังได้มีบทบาทต่อการผลักดันเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดเช่นกัน กล่าวคือ คณะทำงานด้านอาวุธได้เข้าพบและหารือกับเจ้าหน้าที่ของประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อแสดงให้เห็นถึงความวิตกกังวลของกลุ่มองค์กรที่มีต่อการพัฒนาและการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด นอกจากนี้คณะทำงานด้านอาวุธได้เข้าพบกับเจ้าหน้าที่ของประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี สวีเดน เบลเยียม ไอร์แลนด์ องค์กรสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (NATO) รวมทั้งสหภาพยุโรป ด้วยเป้าหมายเดียวกันกับการเข้าพบเจ้าหน้าที่ของประเทศสหรัฐอเมริกา⁴⁴

วันที่ 22 พฤษภาคม ปี 1995 ทาง The Arms Project ซึ่งเป็นคณะทำงานภายใต้ Human Rights Watch ได้เผยแพร่การรายงานเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ต้องสงสัยว่าจะก่อให้เกิดการตาบอด ซึ่งนับว่าเป็นบทบาทที่สำคัญขององค์กรระหว่างประเทศในการตรวจสอบการใช้อาวุธของประเทศใดประเทศหนึ่ง

4.2.4 สหภาพยุโรป (European Union)

วันที่ 12 กันยายน ค.ศ. 1995 สภาสหภาพยุโรป (the Council of the European Union) ได้ออกประกาศเรียกร้องให้ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป “สนับสนุนอย่างกระตือรือร้นต่อการรับพิธีสารเพิ่มเติมของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 เกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายมนุษยธรรมเพื่อหลีกเลี่ยงความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น โดยปราศจากการจำกัดการใช้เลเซอร์ทางการทหารที่ชอบด้วยกฎหมาย”⁴⁵

⁴³ <http://www.hrw.org/about/whoweare.htm> [2003, October 10]

⁴⁴ <http://www.hrw.org/reports/1996/WR96/Black-01.htm> [2003, October 10]

⁴⁵ “Shall actively promote the adoption of an additional protocol to the 1980 Convention concerning blinding lasers which satisfies the humanitarian concerns to avoid unnecessary suffering without limiting the legitimate military use of lasers. ” in Ann Peters, The Inhumane Weapons Convention and the 1995 – 1996 Review Conference.

นอกจากนี้ได้มีการออก Joint Action ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน ค.ศ. 1997 เกี่ยวกับทุ่นระเบิดสังหารบุคคล โดยในมาตรา 3 ได้กำหนดเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดดังนี้

“1.รัฐภาคีทุกรัฐของสหภาพยุโรป

- จะมีการปฏิบัติการทั้งปวงที่เป็นไปได้ในการให้สัตยาบันในเร็ววัน โดยปราศจากการอุทธรณ์ต่อบทบัญญัติเกี่ยวกับการขยายเวลาของการให้ความยินยอมดังกล่าว ต่อการแก้ไขพิธีสารฉบับที่ 2 ว่าด้วยทุ่นระเบิด เช่นเดียวกับพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ที่ผนวกเข้ากับอนุสัญญาปี ค.ศ. 1980
- จะต้องมีการกระทำเพื่อปฏิบัติตามข้อห้ามและข้อจำกัดที่มีอยู่ในพิธีสารที่กล่าวถึงในวรรคแรกเพื่อการนำมาบังคับใช้

2.สหภาพยุโรปจะเผยแพร่อย่างเป็นทางการยอมรับต่ออนุสัญญาปี ค.ศ. 1980 และข้อแก้ไขเพิ่มเติมพิธีสารฉบับที่ 2 และพิธีสารฉบับที่ 4”⁴⁶

เดิมประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป 15 ประเทศ ได้แก่ ประเทศออสเตรีย เบลเยียม เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สเปน สวีเดน และอังกฤษ ต่างก็ได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมายค.ศ. 1980 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ครบทั้ง 15 ประเทศแล้ว โดย 2 ใน 15 ประเทศ ได้มีการออกกฎหมายภายในขึ้นมาใช้บังคับเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดแล้ว ได้แก่ ประเทศออสเตรียและประเทศลักเซมเบิร์ก

เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 2004 ที่ผ่านมา สหภาพยุโรปได้มีประเทศสมาชิกเพิ่มมาอีก 10 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐเชค เอสโตเนีย ฮังการี ลัตเวีย ลิทัวเนีย โปแลนด์ สโลวาเกีย สโลวีเนีย ไชปรัส มอลตา รวมทั้งสิ้นเป็น 25 ประเทศ โดย 10 ประเทศที่เป็นสมาชิกใหม่นี้เป็นภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย

ISIS Briefing Paper no.4, April 1996 Available from:<http://www.isis-europe.org/isiseu/english/no4.html> [2003, July 17]

⁴⁶ EU: Joint Action on anti-personnel landmines, Available from: http://projects.sipri.se/expcon/euframe/eu_jalandmine.htm [January 2004,30]

หายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 แล้วทุกประเทศ แต่มีเพียง 7 ประเทศเท่านั้นที่ลงนามในพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ได้แก่ สาธารณรัฐเชค เอสโตเนีย ฮังการี ลัตเวีย ลิทัวเนีย สโลวาเกีย และสโลวีเนีย โดยประเทศฮังการี ได้มีการออกกฎหมายภายในเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดมาใช้บังคับภายในประเทศแล้ว ดังที่ผู้เขียนได้อธิบายรายละเอียดของกฎหมายในบทที่ 3

4.2.5 องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (The North Atlantic Treaty Organization: NATO)

องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือเป็นองค์กรในระดับภูมิภาคที่รวมตัวขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงและเสถียรภาพในทางด้านการทหาร ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกทั้งสิ้น 26 ประเทศ⁴⁷ โดยเป็นประเทศในภาคพื้นยุโรปและอเมริกา การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมาขององค์กรนี้ยังไม่ปรากฏแผน นโยบาย หรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด คงมีแต่เพียงคณะทำงานด้านอาวุธขององค์กร ที่จัดให้เลเซอร์อยู่ในกลุ่มของเทคโนโลยีด้านอาวุธที่ไม่ทำให้ถึงแก่ความตาย แต่เป็นลักษณะการใช้เลเซอร์เป็นอุปกรณ์ที่ทำให้เกิดการตาบอดชั่วคราวเท่านั้น

4.2.6 องค์การเพื่อความมั่นคงและความร่วมมือแห่งยุโรป (Organization for Security and Co-operation in Europe)

เป็นกลุ่มองค์กรความร่วมมือในระดับภูมิภาคด้านความมั่นคง โดยการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศในภาคพื้นยุโรป เอเชียกลาง และอเมริกาเหนือ ทั้งสิ้น 55 ประเทศ โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย การทำงานขององค์การเพื่อความมั่นคงและความร่วมมือแห่งยุโรปนี้ มีบทบาทเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการสร้างให้มีมาตรการและแนวทางในการควบคุมอาวุธเล็กและอาวุธเบา แต่ในส่วนของกรณีอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนั้น ยังไม่มีการดำเนินการแต่อย่างใด

⁴⁷ ได้แก่ประเทศ เบลเยียม บัลแกเรีย แคนาดา สาธารณรัฐเชค เดนมาร์ค เอสโตเนีย ฝรั่งเศส เบลเยียม กรีซ ฮังการี ไอซ์แลนด์ อิตาลี ลัตเวีย ลิทัวเนีย เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย สโลวาเกีย สโลวีเนีย สเปน ตุรกี ลักเซมเบิร์ก สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา

4.2.7 องค์การความร่วมมือแห่งชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South- East Asian Nations: Asean)

องค์การความร่วมมือแห่งชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1967 โดยความร่วมมือของประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และประเทศไทย ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ⁴⁸ ความร่วมมือจะมีทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ในเรื่องเกี่ยวกับอาวุธนั้น ที่ผ่านมามีการทำสนธิสัญญาเกี่ยวกับเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ขึ้นชื่อ "Treaty on the Southeast Asia Nuclear Weapon-Free Zone" ลงนาม ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1995 แต่ในส่วนของดำเนินการด้านอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนั้น ยังไม่มีความคืบหน้าใดๆ อาจเป็นเพราะประเทศส่วนใหญ่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังไม่มีการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากพอที่จะผลิต หรือพัฒนาอาวุธเลเซอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ดี เพื่อเป็นการสนับสนุนประชาคมโลกในการควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ที่ประชุมของอาเซียนก็ควรหยิบยกมาเป็นประเด็นเพื่อกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติหรือนโยบายระหว่างกลุ่มต่อไป ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนที่ลงนามในพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 มีเพียง 2 ประเทศ ได้แก่ ประเทศกัมพูชาและฟิลิปปินส์ เท่านั้น

บทบาทขององค์การระหว่างประเทศต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ทั้งที่เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการเผยแพร่และตรวจตราการใช้อาวุธ หรือองค์กรป้องกันตนเองที่มีกองกำลังของตนเองซึ่งเป็นผู้ใช้อาวุธโดยตรงนั้น จะมีลักษณะการกระทำที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน แต่ในปัจจุบันองค์กรป้องกันตนเองต่างๆ กลับไม่มีการดำเนินการหรือแผนปฏิบัติการใดๆ เกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด คงมีแต่เพียงบทบาทขององค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและสนับสนุนมิให้มีการใช้อาวุธที่น่าสะพรึงกลัวนี้เท่านั้น ซึ่งต่อไปในอนาคตหากทุกๆ ส่วน ต่างร่วมกันผลักดันกฎเกณฑ์หรือนโยบายขึ้นมา ก็จะช่วยทำให้การควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดมีมากยิ่งขึ้น และจะส่งผลให้ไม่มีอาวุธชนิดนี้ปรากฏให้เห็นในสังคมระหว่างประเทศ รวมทั้งเป็นแนวทางต่อการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่หากมีการคิดค้น หรือผลิตอาวุธชนิดใหม่ที่มีอำนาจหรือส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งภายในและระหว่างประเทศต่อไปในภายภาคหน้า

⁴⁸ ได้แก่ประเทศบรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว พม่า มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม